

RADYO

Radyoyu yâd etmek...

Nursena Güneş, Eylül Demir ve Oğuz Altuntaş, belleklerdeki radyoyu günümüze taşımak için küçük birer sözlü tarih çalışması gerçekleştirdiler.

RADYO 2'de

Öğrencilerimiz BEST FM'deydi!

Radyo, Sinema ve Televizyon Bölümü öğrencileri 'Radyoyu Anlamak' dersi kapsamında BEST FM radyo kanalına bir ziyaret gerçekleştirdiler.

Oğuz ALTUNTAŞ - Foto: Mert ARSLANER

Uzun uğraşlar sonucunda güneşli bir sabah düştük Best FM yollarına. Amacımız radyoyu anlamak adına aldığımız teorik bilgilerin aktif bir radyo istasyonunda nasıl pratiğe döküldüğünü görebilmektir. Gittiğimizde herkes tarafından dinlenen 'Gazoz Ağacı' programının yapımcısı ve sunucusu Cem Arslan bizi bekliyordu. Birkaç dakika sonra da samimi bir sohbet başladı.

Cem Arslan ilk etapta radyoculuktan çok para kazanmadığını, hatta cebinden harcadığını söyledi. Şu an TV dizilerinde oynayanların radyoculardan daha çok para kazansa bile bunun yurt dışındaki radyocularla kıyaslandığında oldukça az olduğunu söyledi. Cem Arslan radyoculuğun ileri düzeyde bir eğitim gerektirmediğini, ama bunun yanında radyoculukta donanımlı olmanın da önemli olduğunu belirtti. Radyocu olmak isteyen birinin bir anda en üst düzeyde radyocu olamayacağını, bunun için uzun evrelerden geçilmesi gerektiğini anlattı. Ayrıca radyoculukta diksiyonun önemini ve radyo programı yaparken herkese eşit mesafede durmak gerektiğini vurguladı.

Cem Arslan radyoculuğun en temel problemlerini anlatırken, araştırmalarda radyonun en çok takip edilen medya organı olarak çıkmasına rağmen, TV ve gazetenin daha ön planda olduğunu söyledi. Radyonun herkese hitap etmesine rağmen radyocuların üvey evlat muamelesi gördüğünden yakındı. Reklam pastasının en küçük diliminin radyoya kaldığını ve radyocuların gerekli değeri görmediğini, davetlerde ya da basın toplantılarında

radyocuların çağrılmadığını anlattı. Tüm bu sorunlara rağmen radyo sektöründe örgütlenmenin olmadığını belirten Cem Arslan, radyo yayın tekniklerinin çok geri kaldığını ve alt yapı yetersizliklerinin de sıkıntıya yol açtığını söyledi.

Cem Arslan aynı zamanda özel bir televizyon kanalında program yapıyor. Radyoculuk mu televizyonculuk mu diye sorduğumuzda, televizyonda her şeyin

yönetmene bağlı olduğunu, radyoda ise formata bağlı kalmadan daha özgürce hareket ettiğini ve bu yüzden radyoculuğu tercih ettiğini söylüyor.

16 yıldır radyoculuk yapan Cem Arslan, başladığı günden bugüne Türkiye'deki radyo sektörünün değişim ve gelişim içinde olmasına rağmen sektörün yeterli kadar yeni radyocu yetiştiremediğini sözlerine ekledi.

Radyonun icadı

Radyonun uzun bir yol katederek günümüzdeki haline kavuştuğunu biliyor muydunuz?

İnsanın adı Guglielmo Marconi olunca bir şey icat etmek şart oluyor. Marconi, kendisi gibi mucit arkadaşlarıyla beraber Brandy Tüpü adı verilen ve radyo dalgalarını saptamak için kullanılan bir aracı (nasıl bir araçsa o) geliştirmeye çalışırlar (1980). Beş sene süren bu geliştirme işlemi başarıyla sonuçlanır, ama Marconi değil arkadaşı Popov Mors alfabesini kullanarak anlaşılır bir radyo

dalgasını iletmeyi başarır (1986). Marconi de tabii boş durmuyordur, Popov'dan habersiz bu işi o da yapar. Ama Marconi bakar ki Popov'un olduğu yerde pabucu dama atıldı, alır başını gider İngiltere adasına. Burada radyosuna patent alır. Bu icattan sonra radyo çeşitleri çoğalır da çoğalır. Lee De Forest ve Edwin Howard Armstrong adındaki baylar Amerika'da radyo teknolojisine çok büyük katkılar sağlarlar.

Devreler kullanarak değişik havalar kazandırılır radyoya. 1974 yılında da transistör bulunur ve radyo tarihinin devrimi olma özelliğini taşır. Bulunması böyle meşakkatli olunca radyoda kıymete biner, şimdilerde olduğu gibi. Radyo istasyonlarındaki yayın/ses masası o radyonun her şeyi olur. Radyo gelişir, değişir, yenilenir ve hayatımızdaki yeri büyüdükçe büyür.

Editörden

Nursena GÜNEŞ, Zeynep KUT,
Birgül MERTOĞLU, Meltem SEZER

Gazete, televizyon, internet...

Bizi kadim dostumuz radyodan uzaklaştıran birkaç bahane.

Cumhuriyetimizin kuruluşundan beri bizimle olan radyo, ülkemizin acı tatlı her anında yanıydı. Mesut Cemil'in sesinden ajanslar alınırdı, Halit Kıvanç'ın anlatımıyla maçlarda çöşülürdü. Orhan Boran'ın "Yuki"si ile gülünür, "Arkası Yarın"lar merakla beklenirdi. Küçükler masallar anlatılır, Fasil Heyeti dinleyenleri başka dünyalara götürürdü. Yaşamın tam ortasında, güven veren, samimi bir dosttu radyo. Radyo bizi büyüttü fakat büyüyünce bizler radyonun hayatımızdaki yerini küçülttük. Bir zamanlar radyosuz hayat durmuşken, şimdilerde varlığından bile bihaberiz. Teknolojinin hayatımıza getirdiği yenilikler ve yeni iletişim araçları radyonun üstüne zamanla tozlarını atmaya başladı.

İşte biz de Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde Radyoyu Anlamak dersini seçmiş öğrenciler olarak radyonun damdaki pabucunu ayağına giydirmeye, dostumuzun üstündeki tozları silmeye karar vererek çalışmaya başladık. Biliyoruz ki şu an radyoların halen dinleyenleri var, ailelerinden bir fert gibi görenler var. Biz onları çoğaltmak, dinlemeyenlere tavsiye etmek amacıyla proje başlattık. Yard.Doç. Dr. Nazan Haydari Pakkan hocamızın önderliğinde okulumuzun gazetesi GENÇ İZ'in yanında ek bir gazete çıkarmak için yola koyulduk.

Projeyi oluşturana kadar yaptığımız çalışmalar bizlere birçok yönden tecrübe kattı. Sözlü tarih çalışmalarında büyüklerimizin duygularının derinliklerinde gezindik. Radyoya emek vermiş insanlarla söyleşilerimizi yaparken tarih değiştirdik. Radyo tiyatrolarının günümüzde de çoğalması ümidiyle bu konuda araştırmalar yaptık. Radyoda spor, komedi, film, oyun bölümlerimiz gazetemize radyodan bir ses dalgası yaydı. Köşe yazılarımızın her biri ayrı titiz kollar üzerinde yazıldı. Radyo tanıtımlarımız, radyo görsellerimiz, radyo gezimiz gazetemizi renklendirdi.

Radyo bizim her zaman yanı başımızda oldu ve olmaya devam edecek. Onun önemini bilerek siz arkadaşlarımıza da bunu tekrar bildirmek bizim için çok güzel bir deneyim oldu. Radyoyu seven ve bu projeye katkıda bulunan arkadaşlarımıza teşekkür ederiz. Ayrıca başından beri bu proje için çaba harcayan, bize bu fırsatı veren Sevgili Hocamız Nazan Haydari Pakkan'a da özellikle teşekkürlerimizi sunarız.

İsteyince her şey oluyor. Yeter ki biraz cesaret...

Radyo için, radyoyla beraber...

Saygıyla...

Türkiye'nin dinamikleri ve radyonun etkisi

Alparslan SAĞLAM

Çağdaş toplumun değişen koşulları içinde ağızdan haberleşme önemini ve etkileme gücünü yitirmekte, kitle haberleşmesi dışında bir fikir veya haberin etkili olarak aktarabilmesi ve yayılabilmesi imkânsız olmaktadır. İfade hürriyeti ise bir amaca hizmet için konulmuş bir hak. Varlığın yapısal temelini oluşturan formun değer kavramını taşımasının yanında en önemli unsurlardan birisi de kişinin kamuoyunun gündemindeki yoklamaları, gerçekleri, demokrasinin işlevselliğine katkı sağlayarak gerçekleştirmesidir. Bu açıdan bakınca ifade hürriyetlerinin sınırsız bir muhteva yanında bunun etkili açıklanabilme gereğini de beraberinde getirdiği görülür. Günümüzde kitle haberleşme araçları dışında bir ifade hürriyetinden söz edilemez. Ancak ifade hürriyetinin bu araçlarda gerçekleştirilebilmesi, gelişen müesseselerin özelliklerine uygun bir düzenlemeyle mümkündür; oysa anayasa ve kanun oluşturularının bunu kavramakta geciktikleri, kitle haberleşme araçlarında da klasik düzenlemelere uydukları görülmektedir.

1961 Anayasası, basın hukukuyla ilgili düzenlemelerde, bu gerçeği ihmal etmekle birlikte basın dışı haberleşme araçlarında çağdaş koşullara uygun düzenlemeler getirmektedir. Anayasa, 20. ve 26. maddeleriyle radyo, televizyon ve sinemada ifade hürriyetini düzenlemekte, kamuoyunun serbestçe oluşumu için bu araçlardan demokratik esaslara uygun, eşit yararlanma ilkesini koymaktadır. Amaç, toplumdaki bütün birimlerin fikirlerini ifade imkânını bulması, toplumdaki tek sınıf, zümre grubu, siyasi iktidar ya da özel sermayenin bir tekel kurmasını önlemektir. "Radyo kamu kuruluşları için 26. ve 121. maddelerde belirlenen bu ilkenin; 20. madde ve anayasanın genel tutumu içinde, özel hukuk tüzel kişilerinin de kapsamı ve bütün basın dışı haberleşme araçlarında geçerli olması gerekir" hükmü konmuştur. Ayrıca ticari istasyonların tersine, eğitici istasyonlarda seçim propagandası konuşmaları ve siyasi yorum yasaklanmaktadır.

Çeşitli ülkelerde radyo sistemlerini incelediğimiz zaman ortaya belirli bir eğilim çıkmaktadır. Bütün kitle haberleşme araçları gibi bir ifade hürriyeti aracı olarak radyo iki yönlü bir müdahale tehlikesi altındadır. Bunlar, siyasi iktidar ve özel teşebbüsün tekelci ve çıkarıcı tutumudur.

Değişik sosyal, ekonomik ve siyasal koşullar altında çeşitli ülkelerde radyonun düzenlenmesinde bu müdahalelerden birine açık sistemlere yer verildiği ve tarihi gelişimin bir zorunluluk olarak toplum adına hareket eden özerk kuruluşlara götürdüğü görülmektedir. Ancak bu özerklik kavramı da koşullara göre değişmekte, kamu kurumlarında olabileceği gibi özel hukuk tüzel kişilerinin de mevcut olabilmektedir. Ayrıca özerklik tekelci de zorunlu bir sonuç olarak getirmemekte, özerk kuruluşların yanında diğer kamu kuruluşları olabileceği gibi özel teşebbüste bulunabilmektedir. Tekel ise bir kamu kurumu da gerektirmemektedir.

Sonuç olarak Türkiye'de erişilmiş radyo hürriyeti fikrini teminat altına alacak sistem daha kurulmuş değildir. Radyo kamu hizmetinin özel teşebbüs tarafından görülmesi, ifade hürriyetinin artı değer gayesi güden özel radyolar ve onlara hâkim olan reklam şirketleri tarafından kısıtlanması sonucunu doğurmuştur. Tarafsızlık ve özerklik sağlayan hükümlere rağmen bütünüyle özerk bir anayasa durumu olmayan ve denetimi ise hizmetin muhtevasına ilişkin olmayan bir kolluk denetimi kaldığı zaman, bu kısıtlamayı önleyememe; hizmetin muhtevasını denetleyen bir içten denetim niteliği kazandığı zaman da, devlet müdahalesi getiren bir sansür olarak ifade hürriyetini kendisi kısıtlamak tehlikesini birlikte getirmiştir.

gençiz RADYO

Genç İZ Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Uygulama Gazetesi Radyo Eki

İmtiyaz Sahibi: Hüseyin Şimşek

Yayın Danışmanı: Peyami Çelikcan

Radyo Eki Danışmanı: Nazan Haydari Pakkan

Radyo Eki Editörleri: Nursena Güneş, Zeynep Kut,

Birgül Mertoğlu, Meltem Sezer

Radyo Eki Ekibi: Hilal Eser, Yahya Üstün - Hamza Küçük, Oğuz Altuntaş,

Yunus Emre Toprak, Eylül Demir, Enis Çelik, Alparslan Sağlam, Pınar Alpaz, Cihan Tuna,

Mert Aslaner, Murat Uygun

Grafik Tasarım: Sufyani Bıyık

MÜHAM İletişim: Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi

Marmara Eğitim Köyü 34857 Maltepe / İSTANBUL

www.maltepe.edu.tr - genriz@maltepe.edu.tr - 0216 626 10 50

Matbaa: Ofis Yayın Matbaa Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.

Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi B Blok No: 386-387

Topkapı / İSTANBUL - 0212 576 47 15

Radyoyu yâd etmek

Nursena Güneş, Eylül Demir ve Oğuz Altuntaş, belleklerdeki radyoyu günümüze taşımak için GençİZ Radyo Eki'nde yayınlanmak üzere küçük birer sözlü tarih çalışması gerçekleştirdiler.

İnsanlar, günümüzde radyoya yeteri kadar önem verilmediğini söylüyorlar. Anneannem ve teyzem bunun gelişen teknolojiye bağlı olduğunu söylüyorlar. Ama onların zamanında daha farklıymış. O zamanlar radyoda daha çok eğlen-

bol maçları, kandil ve mevlüt programları olurmuş. 15-20 dakika süren Arap Bacı programı varmış. Orhan Boran'ın yarışması, Mahmut Baler'in 'Hoş Sohbetler' adlı programı varmış. Teyzem; "En büyük eğlencemiz Karagöz ve Hacivat'tı" diyor.

Anneannemin radyosu

Nursena GÜNEŞ

ce, siyaset, bilgi verici, tartışma içerikli programlar yer almış. Ayrıca çocuk oyunları, yarışma programları, temsiller olurmuş. Türk Sanat Müziği dinlenirmiş. Safiye Ayla, Müzeyyen Senar, Ahmet Üstün, Münir Nurettin Selçuk, Hamiyet Yüceses, Gönül Yazar, Gönül Akkor o zamanlar dinlenen sanatçılarmış. Ama türkü ağırlıklı olurmuş müzik programları. Hava raporları, fut-

Ramazan ayı daha bir keyifli olurmuş. İftar vakitlerini, top sesini radyodan duyarlarmış. 'Arkası Yarın' diye temsil programları varmış. "Bütün aile radyonun başına toplanır, programların başlama saatini beklerdik" diyor anneannem.

Aileye ilk radyoyu anneannem almış ve ailedeki herkes sevinçle karşılamış. O zamanlar radyo şimdiki gibi geç saatlere kadar sürmezmiş. Güne oyun havaları dinleyerek başlanırmış, saat 17.00'de haberler başlanırmış, 24.00 olunca radyo kapatılırmış.

Kısacası; günümüzde radyoda verilen haberlerin ve programların içeriği eskiye göre çok farklıymış. Günümüzde radyo yeteri kadar dinlenmiyor, radyoya gereken önem verilmemiş.

Ağacın dalında bir radyo

Eylül DEMİR

Anneannemle konuştuk radyoyu. Sevdiğim aleti sevdiğimle konuştuk. Onun gençliğinde nasıldı radyo? Dertli dertli mi inlerdi yoksa içinden geldiği gibi mi çaldı parçaları? Anneannemin ilk hatırladığı şey Atatürk'ün vefatını duymalardı radyodan. Küçükken evlerinin bulunduğu bölgede (Izmit) bir tepe varmış ve ona çıkıp denize bakarmış arkadaşlarıyla. O zaman 9 yaşındaymış. Denizde birden gemiler çoğalmış ve sirenler çalmaya başlamış. Nedenini radyodan öğrenmişler. Atatürk'ün vefatını... O zaman 9 yaşındaymış, şimdi 81. Diyor ki "Bizim orada ilk radyoyu ağabeyim almıştı. Nereye giderse götürür, o nereye giderse de insanlar radyo için peşine takılırdı." Küçüklüğünden beri radyodan haber dinler, radyo ne derse o doğrudur. Devlet

büyüklerinin konuşmalarını dinler, yorumlar. "Eski alışkanlık" diyor. Sesini duyup da merak ettiği biri var mı diyorum, maçları anlatan sunucuyu söylüyor gülerken. Halit Kıvanç. Hatırladığım şarkı veya şarkıcı var mı, diyorum. Beni hayrete düşürüyor Ajda Pekkan diyerek. Yaşlanmayan Ajda Pekkan'ın "Aman Petrol" şarkısını hatırlıyor. Gülüyoruz. Safiye Ayla diyor bir de. Birkaç şarkısı varmış. Şarkı tutarmış radyodan. Arkadaşlarıyla meyve bahçelerinde oynarlarmış. Ağacın dalına asarlarmış radyoyu, kiraz ağacına. Bir an hayal ettim ağacın dalları radyo açmış. Bir de radyoların canlı bağlantılarına katılmayı çok sever anneannem. Gençlerin yapamadığı şeyi o yapar, anında müdahale. Radyo dinlemek bir költürdür ve o költür eskilerden öğrenmek lazım.

Radyolu dönemler

Oğuz ALTUNTAŞ

Eskiden Anadolu'da, kırsal alanlarda radyonun en büyük eğlence olduğunu söylüyor dedem. Televizyon olmadığı için insanlar aradığı her şeyi radyoda bulabiliyor.

Genelde türküler yayınlanırmış. Nuri Sesigüzel'in çok güzel halk türkülleri olurmuş. Radyoda haftanın belirli günlerinde ailece dört gözle beklenen, dünyada neler olduğu hakkında

bilgi veren içeriği zengin bir program olan "Mikrofonda Tiyatro" diye bir program varmış. Orhan Ayhan, Halit Kıvanç o dönemde bir numaraymış. Maçları sanki radyodan değil de sahada izliyoruz havasında bir anlatımları varmış. Astronotların ilk kez aya gittiği bir dönemde rahmetli nenem; bu insanların radyonun içine girdiğini zannetmiş. Biz de radyonun içinde insan olmadığını sadece seslerinin geldiğini söyledik. Bu bizim için gülümsetici bir hatıra oldu. O dönemde insanlar bir arada oturmuş, radyo haberlerini dinler, hoş sohbetler yaparlarmış. Televizyonlar çıktıktan sonra hoş sohbetler de komşuluk da bitmiş. Radyoyu eve ilk babamın dedesi getirmiş. Bir masanın yarısı kadar, düğmeli, ve arkasında berech yazan bir pili varmış. Çok uygun fiyatta olmasına rağmen, kimsede yokmuş. Köylerde konu komşu radyo dinlemeye bize gelirmiş.

Şimdi ise, radyo televizyonun çok gerisinde kaldı. Çünkü radyo görsel değil. Ayrıca televizyondan uydu görüntüleri ile dünyanın öbür ucundaki habere anında ulaşılabilir. Gene de radyonun o zamanlar verdiği zevki şu an televizyondan alamıyormuş babam. Çünkü radyoda ahlaki zedeleme, incitme olmaz, radyo insanları olumsuz etkilemezmiş.

O dönemde yılbaşı akşamları gençler bir araya gelir, herkes evinden un, yağ, şeker getirir lokum yapılırmış. Yılbaşına has elbiseler giyilir. Erkekler bayan elbisesi, bayanlar da erkek elbisesi giyermiş. Ve sonra herkes radyoda dört gözle Milli Piyango'nun ilimize çıkıp çıkmayacağını beklermiş.

Bugün radyoya maalesef gereken önem verilmiyor. Bugün radyo antika olup arkasında kocaman pilleri ile kaldı. Teknoloji ilerledikçe radyolar tamamen unutulmaya yüz tuttu.

Hayallerden vazgeçmemek...

Radyoyu anlamaya çalışırken, radyoyu bize en iyi anlatabilecek kişilerden biri olan Nursel Duruel ile röportaj yapmaya karar verdik. Geyikler, Annem ve Almanya, Yazılı Kaya gibi birçok başarılı öykünün yazarı ve senelerce gönül vererek radyoya hizmet etmiş olan Nursel Duruel, bize İstanbul Radyosu'ndaki anılarını, radyonun bilinmeyenlerini ve dünden bugüne radyodaki değişimleri aktardı kendi penceresinden...

Birgül MERTOĞLU - Meltem SEZER
Zeynep KUT

Radyoyu anlamaya çalışırken, radyoyu bize en iyi anlatabilecek kişilerden birisi ile; Nursel Duruel ile röportaj yapmaya karar verdik. Geyikler, Annem ve Almanya, Yazılı Kaya ve daha birçok başarılı öykünün yazarı ve senelerce radyoya gönül vermiş, hizmet etmiş olan Nursel Duruel, bize İstanbul Radyosu'nda ki anılarını, radyonun bilinmeyenlerini ve dünden bugüne radyodaki değişimleri aktardı kendi penceresinden. O çok sevdiği ve senelerce hizmet ettiği İstanbul Radyosu manzaralı pastanede gerçekleşen bu sıcak sohbeti şimdi sizlerle paylaşıyoruz.

Radyoda çalışmaya nasıl başladınız?

1964'te İstanbul Üniversitesi'nde Arkeoloji Bölümü öğrencisiydim. Bir yandan mezuniyet tezimi hazırlıyor, bir yandan vekil öğretmenlik yapıyordum. Pek çok evde olduğu gibi bizde de radyo her zaman açık olurdu. Türkiye henüz televizyonla tanışmamıştı. Aile bireyleri, doğal olarak yaşlarına, zevklerine göre farklı programları dinlerdi. Babam 'ajans haberleri'ni kaçırmazdı; abalalarım müzik programlarını tercih ederdi; ben edebiyat sohbetlerini ve perşembe akşamları yayınlanan radyo tiyatrosunu... Can kulağıyla dinlemediğimiz durumlarda bile radyodan gelen seslere açık olurdu kulaklarımız.

Aynı yıl içinde yayınlanmaya başlayan "Bizi Dinler misiniz?" başlıklı kısıp konuşmalar, radyoyu farklı bir dikkatle dinlemeye yöneltti beni. Tok bir ses, dinamik bir üslupla yayıncılıktaki yeniliklerden, özzerklikten, yayıncılığın ilkelerinden, dünyadaki yayıncılık örneklerinden söz ediyordu. Dinlediklerim bir çeşit bilinç işmasına yol açıyordu bende. 1961 Anayasası'nın öngördüğü doğrultuda, özel bir yasayla kurulan Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), özerk bir kamu kuruluşuydu. Yasa, 1963 yılı sonunda yürürlüğe girmişti. Bunları da radyo haberlerinden öğrenmişim. Radyo yayıncılığı nasıl bir meslektir bilmiyordum; dinleyici olmanın ötesinde ilgilenmemişim.

O sıralarda radyo anons vermeye başladı: Yeni kurulan TRT spiker, prodüktör, araştırmacı gibi yayın elemanları yetiştirmek üzere sınav açacağını ilan ediyor, aday adaylarında aranan koşulları bildiriyordu. Başta da söylemişim, ben arkeoloji öğrencisiydim. İsteyerek girdiğim, severek okuduğum bu alanla ilgili hayallerim vardı. Öte yandan, özerk bir yayın kurumunda görev alma fikri çok çekici geliyordu. Deneme yapmanın zararı olmaz düşüncesiyle, sınav kaydı yaptırmak üzere İstanbul Radyosu'na gittiğimde çok uzun bir kuyrukla karşılaştım. Bu manzarayı görmek büyük bir coşku yarattı bende. Akranım olan bu genç insanlar, tıpkı benim gibi çalışmak, yararlı olmak arzusuyla doluydular. İstanbul ve Ankara'da

yüzlerce gencin katıldığı sınavlarda iki aşamalı ilk elemeyi kazananlar kursa alındı. İletişim fakülteleri yoktu henüz. Kurslarda alanlarının önde gelen isimlerinden teorik dersler aldık. Uygulamalı derslerde ise radyoculuğun deneyimli ustaları yol gösterdiler, bilgilerini aktardılar bizlere. Kurs bitiminde de iki aşamalı sınav yapıldı, başarılı olanlar 1965'te görev ve başlatıldı. Ben, İstanbul Radyosu Kültür Yayınları'na prodüktör olarak atanmışım. İşimizin inceliklerini asıl çalışırken öğrendik, çalışırken öğrendik. Bu arada arkeolojiyi bitirmişim, ama bir an olsun yayıncılıktan ayrılmayı düşünmedim. TRT bizler için ikinci bir üniversite olmuştu. Bu ilk kadronun bazı üyeleri, yıllar sonra özel radyo ve televizyonların kurulmasında da görev üstlendi; yeni kuşakların yetişmesine katkıda bulundu.

Peki o dönemde bu mesleği icra ederken kadın olmaktan dolayı zorluklar yaşadınız mı?

Hayır, özel bir zorluk yaşamadım. Kadın-erkek ayrımı olmadan bütün meslektaşlar aynı koşullarda çalıştık. İşimizin getirdiği bazı zorluklardan herkesin payına bir şeyler düşüyordu elbette; ama cinsiyetten çok koşullardan kaynaklanan zorluklardı bunlar. Ya da biz öyle algılıyorduk. Programlarımız gerektirdiğinde hepimiz dere

hâkim olan atmosfer böyleydi. Bu anlayış, yayıncı kadroyu oluşturan bizlerdeki sorumluluk duygusunu, dinleyicilerimize duyduğumuz sorumluluğu pekiştiriyordu. Birbirimizle yarışmak için değil, kendimizi aşmak için çabalıyorduk.

Yayıncılık açısından daha geniş ufuklar düşünürken özerklik orasından burasından tırpanlanmaya başladık. 12 Mart 1971 darbesiyle demokrasinin kesintiye uğraması sonucu o ilk

ve her koşulda asıl muhabiriniz dinleyicilerinizdir çünkü. Yüzlerinizi görmediğiniz, seslerini duymadığınız, nerede, hangi durumda olduklarını bilmediğiniz, bilemeyeceğiniz dinleyicileriniz...

Ses dinleyicinin hayal gücünü özgür bırakır...

Siz daha çok edebiyat programları yaptınız. Radyo ve edebiyat ilişkisi hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Yalnız edebiyat programları değil, sanatın, kültürün, gündelik yaşamın çeşitli alanlarına ilişkin pek çok program yaptım. Bunların çoğu birer, ikişer yıl süren dizi programlardı. Bazıları ise türü ve yayın periyodu açısından daha önce denenmemişti. Örneğin Cumhuriyetin ellinci yılı nedeniyle hazırladığım elli programlık "Yıllık Cumhuriyet" böyle bir diziydi. Düz anlatımdan, dramaya; seyirci önünde gerçekleştirilen yarışmalardan, müziğe radyo program türlerinin hepsinde ürün verdim.

Yalnız dizi programların adlarını saymak bile epeyce yer tutar. Radyo ve edebiyat ilişkisine gelince... Bu ilişki üzerine bir şeyler söylemem gerektiğinde ister istemez duraksıyorum bir an. Benimle röportaj yapanlar genellikle yazar olduğum için gelirler. Siz, radyocu olduğum için geldiniz. Bu konuda istediğiniz kadar konuşabiliriz, diğesinde ise kolay çözülemem.

Radyo yayıncılığı sese dayanır. Malzemesi de sestir, iletildiği de.. Dolayısıyla hem araç hem ortamdır ses. Yazılı basılı olan her şey (gazete, kitap, dergi vb) okunur; televizyon seyredilir; radyo dinlenir. İnsanı en bağımsız bırakan medya işitsel olandır. Nerede, hangi konumda olursak olalım radyo dinleyebiliriz. Televizyon gibi işimizi engellemez, tutsak almaz. Dijital ortam medyalar arasındaki sınırları eritir de durum şimdilik böyle. Bünyesel özellikleri nedeniyle radyoyla edebiyat arasında doğal denebilecek bir uyum vardır. Örneğin, radyo oyunlarını düşünelim. Radyo oyunu, alıcısına beş duydun

yalnızca biriyle ulaştığı için doğrudan hayal gücüne, imajınasyona yönelir. Gözün de devrede olduğu sanatlar gibi (sahne oyunu, tv oyunu, sinema) göstermez, görülmeyeni görüldenden daha görünür kılar. İşitme duygusu, geri kalan dört duyuyu tetikleyerek hareket geçirir. Sesler, dinleyicilerin her birinde kendi algılarına, çağrışımlarına, ruh hallerine, birikimlerine göre farklı görüntülere bürünür, farklı duygu ve düşüncelere yol açar. Büyülü bir edebiyat türüdür radyo oyunu. Dinleyicisini kurduğu atmosferin, kurduğu söz düzeninin içine alır; ama onu esir alarak değil, alabildiğine özgür bırakarak, kendisiyle baş başa bırakarak yapar bunu. Dinleyici, edilgen bir alıcı değil, aktif bir katılımcı konumundadır. Oyun, onun kendi zihninde yeniden ürettikleriyle varlık bulur. Bir şiiri, öyküyü, romanı veya başka edebi metinleri yalnız başımıza okurken nasılsak öyleyizdir. Ancak, anlamadığımız bir satırı dönüp yeniden okuyabiliriz, oysa radyo yayınına o anda geri çevirip yeniden dinleyemeyiz. Çok meraklıysak kaydeder, sonra dinleriz. Özgün bir edebi tür olan radyo oyununun ve çoğu edebiyat uyarlaması olan "Arkası Yarın" ların çok geniş kesimler tarafından sevilecek dinlenmesinin nedeni radyonun olanaklarıyla edebiyatın gücünden doğan bireşimdir. Radyo dramalarıyla radyodaki edebiyat programları tür olarak birbirinden farklıdır elbette. Edebiyat programları da kendi içinde büyük bir çeşitlilik gösterir. Radyodan dinlediğimiz bir şiiri, bir öyküyü, bir denemeyi ya da başka bir metni seslendiren kişi eğer fazla teatral olmadan, metnin ruhuna sadık kalarak okuyorsa doğrudan kendimiz okuyormuşuz gibi duyumsarız. Kısacası, radyo, kendini bize dayatmadan ruhumuza, beynimize sızan görünmez bir arkadaştır. Aklıma şimdi gelen bir şeyi daha ekleyeyim: İlkgençlik çağları televizyon öncesine rastlayan yazar arkadaşlarımdan bazıları, içlerindeki yazma dürtüsünün radyo oyunu dinlerken kıpırdandığı söylemişlerdi.

Sanki radyo televizyona göre artı özelliklerini kullanamadı. Bu, sizce de böyle mi?

Bu değerlendirmeyi neye göre yaptığınızı bilmiyorum. Şu anda ülkemizde kaç radyo var? Yayın politikalarına, seçtikleri kulvarlara, yayınlarının niteliklerine göre elimizde sağlam veriler var mı? Belki vardır, ben bilmiyorum. O yüzden de genelleyici bir yargıya varmak istemem. Açık söyleyeyim, son yıllarda Açık Radyo, TRT'nin bazı programları, bir üniversite radyosu ve başka bir iki radyo dışında radyo dinlemeye zaman ayıramıyorum.

Yirminci yüzyılın sihirli kutusu radyonun ülkemizdeki geçmişi, dünyadaki geçmişiyle neredeyse eşzamanlıdır. Dolayısıyla sağlam bir radyoculuk geleneğimiz, göz ardı edilemez bir birikimimiz var. Geriye doğru uzanıp araştırmacı bir gözle bakılırsa nelerin yapıldığı nelerin yapılmadığı daha iyi görülür. Radyo, yirminci yüzyıl Türkiye'sinin gereksinimlerini dönemlere göre inişli çıkışlı bir seyir içinde karşıladı denebilir. Sizin deyişinizle televizyona göre artı özellikleri de kimi kez çok iyi değerlendirildi, kimi kez ihmal edildi, geriye itildi. Şimdi farklı bir çağdayız. Teknolojik gelişmeler radyoculukta da sonsuz olanaklar sunuyor. Önemli olan, bu olanakları kullanarak nelerin yapılabileceğini görmek ve anlamlı bir biçimde değerlendirmektir. Radyonun dünyadaki kullanılış biçimlerinin eskiden hayal bile edilemeyecek çeşitliliğe ulaşmış olması, yaratıcı arayışlar açısından son derece kıskırtıcı. Sizin sorunuza da bu çerçevede algılıyorum.

Bildiğimiz kadarıyla sizin yaptığınız bir kitap tanıtım programınız var. Bu programdan bize biraz bahsedermisiniz?

Sözünü ettiğiniz programın adı "Yayın Dünyası" idi. On beş yıl süren bu program 2009'da sona erdi. 1994'te başlamışım. O sıralarda radyo ve televizyonlarda kitaba ayrılan yer epeyce sınırlıydı; zaman içinde çoğaldı. Kitap tanıtım programlarında genellikle çok sayıda kitaptan söz edilir. Her biri için iki üç cümle söylenir ya da arka kapaktan bir iki satır okunur, böylece duyurulmuş olur, ama okurda fazla iz bırakmaz. Ben, tanıtım çerçevesini aşan, kitabı eleştirel bakışla derinlemesine irdeleyen bir tutum izledim. O hafta hangi kitaptan söz edeceksam yazarını da davet ettim, kitap üzerine ayrıntılı söyleşi yaptım. Kimi kez de yazarla değil, okurla konuşarak kitabın katmanlarını ayırtmaya çalıştım. Ağırılık Türk edebiyatındaydı, ama

tepe dolaştık, hepimiz gece nöbeti tuttuk. Belki de mesleğimize olan düşkünlüğümüz kolaylaştırıyordu zorlukları. Bir de dayanışma duygusu. Yine de bu soruya herkes adına cevap vermek istemem. Nedeni ise radyoculuk başlığı altında farklı iş kollarının olması ve her işin kendine özgü zorluklar taşıması.

Bizim için asıl zorluk, TRT'nin belki de en parlak dönemi olan ilk yıllarından sonra yaşananlardı. Mesleğe 1961 Anayasası'nın getirdiği görece özgürlük ortamında, özerk TRT'de başlamıştık. Hiçbir şey insanın yaratıcılığını, çalışmaya, üretmeye arzusunun özgürlük ve güven duygusu kadar besleyemez. Kurumun o dönemdeki yönetici kadrosu iyi yetişelim diye ellerinden gelen gayreti göstermişti. TRT'nin yayın ilkelerine, mesleki ilkelerle bağlı kalmak koşuluyla, yeteneklerimizin özgürce serpilmesine, daha verimli hale gelmesine, dinleyicilerimize daha iyi programlar sunmamıza olanak sağlamaya çalışıyorduk. Tek tek hepsi böyle olmasa da,

dönemin gerisine düşüldü.

61 Anayasası'ndan sonra radyoda özgürlük olduğundan bahsettik. Peki 80 dönemi için de aynı şeyleri söyleyebilir miyiz?

12 Eylül 1980 darbesi daha sert geldi. Çok acı çekildi. Yüz bir meslektaşımız işten uzaklaştırıldı, başka kurumlara sürgün edildi. Özgürlüklerin tamamen kısıtlandığı bir dönemde hangi özgürlükten söz edilebilir? Sözcükler bile yasaklandı. Radyo metinlerinde hangi sözcüklerin kullanılacağı, hangilerinin kullanılmayacağı çarşaf listeler halinde önümüze sürüldü. Ama şu var: mesleğinizi gerçekten seviyorsanız, koşullar ne kadar yıpratıcı olursa olsun, o işi layıkıyla yapabilmeyen yollarını bulmaya çalışırsınız. Evet, enerjinizin büyük bir bölümü sağma sapan nedenler yüzünden boşa harcanır; sabrınızın tükendiği, umudunuzun solduğu anlar olur; ama yapılabilecek en iyi şey yine dört elle işinize sarılmaktır. Radyocuysanız eğer, her durumda

başka alanlardaki kitaplara, süreli yayınlara, çevirilere de yer veriyordum. Ülkemize gelen bazı yabancı yazarlar kitaplarının çevirmenleriyle birlikte katıldı programıma. Sonuçta yayın hayatımızın on beş yılını ana hatlarıyla yansıtan bir panorama çıktı ortaya. Programın bu kadar uzun ömürlü olması dinleyicilerin memnuniyetini göstermesi bakımından da kıvanç vericiydi. Bu programı zevkle yaptım, ancak edebiyat söz konusu olduğunda asıl tercihim, edebi türlerden birini merkeze alarak onun gelişim çizgisini örnekleriyle ortaya koyan dizi programlardı. Geçmişte Türk öykücülüğü, Türk şiiri, dünya edebiyatı üzerine bu tür diziler yapmışım. Televizyonlarda böyle bir yaklaşımla karşılaşmıyoruz nedense. Bazı yabancı kanallarda rastladığım yapımları dışta bırakarak söylüyorum bunu.

Sanki radyo televizyona göre artı özelliklerini kullanamadı. Bu, sizce de böyle mi?

Bu değerlendirmeyi neye göre yaptığınızı bilmiyorum. Şu anda ülkemizde kaç radyo var? Yayın politikalarına, seçtikleri kulvarlara, yayınlarının niteliklerine göre elimizde sağlam veriler var mı? Belki vardır, ben bilmiyorum. O yüzden de genelleyici bir yargıya varmak istemem. Açık söyleyeyim, son yıllarda Açık Radyo, TRT'nin bazı programları, bir üniversite radyosu ve başka bir iki radyo dışında radyo dinlemeye zaman ayıramıyorum.

Yirminci yüzyılın sihirli kutusu radyonun ülkemizdeki geçmişi, dünyadaki geçmişiyle neredeyse eşzamanlıdır. Dolayısıyla sağlam bir radyoculuk geleneğimiz, göz ardı edilemez bir birikimimiz var. Geriye doğru uzanıp araştırmacı bir gözle bakılırsa nelerin yapıldığı nelerin yapılmadığı daha iyi görülür. Radyo, yirminci yüzyıl Türkiye'sinin gereksinimlerini dönemlere göre inişli çıkışlı bir seyir içinde karşıladı denebilir. Sizin deyişinizle televizyona göre artı özellikleri de kimi kez çok iyi değerlendirildi, kimi kez ihmal edildi, geriye itildi. Şimdi farklı bir çağdayız. Teknolojik gelişmeler radyoculukta da sonsuz olanaklar sunuyor. Önemli olan, bu olanakları kullanarak nelerin yapılabileceğini görmek ve anlamlı bir biçimde değerlendirmektir. Radyonun dünyadaki kullanılış biçimlerinin eskiden hayal bile edilemeyecek çeşitliliğe ulaşmış olması, yaratıcı arayışlar açısından son derece kıskırtıcı. Sizin sorunuza da bu çerçevede algılıyorum.

Peki son olarak biz gençlere ne söylemek istersiniz?

Hangi konuda? Sınır çizmezseniz bu konuşma alır başını gider, nokta koyamayız. Şaka bir yana, ben hep öğrenci olmayı yeğlemiş birisiyim. Nasihat etmekten, iri laflardan hoşlanmam. Her insanın yaşam deneyimi farklıdır çünkü. Ancak iyi dileklerde bulunabilirim sizlere. Hayallerinizden, ütopyalarınızdan vazgeçmemenizi dilerim.

Hilal ESER

Herkesin aynı sesi duyduğu ama aynı şeyleri görmediği, mekânların, karakterlerin, kostümlerin hatta mimiklerin bile dinleyicinin kendi yaratımları olduğu bir dünya.

Akustik bir sanat olan radyo oyununda, seslendirmeden başka bir anlatım aracı yoktur. Oyundaki zaman ve mekân seslendirme ile canlandırılır. Radyo oyunlarında, tiyatrodaki kullanılan dekor, ışık, mimik, kostüm gibi anlatım araçları olmadığından, oyundaki karakterin tepkilerini ve davranışlarını gösterebilmenin tek yolu olan diyaloglar, müzikler ve efektler kullanılır.

Kaynakça:

* www.dramafon.com/dramafon/dramafonderleri.php

Türkiye’de radyo oyunları:

Bir ses bin görüntü

Çok boyutlu bir dünyadır radyo oyunu; dünya üzerindeki insanların kendi dünyalarının da içinde, başka bir dünya...

yayınlanmaya başladı. Kitap okuma imkânı olmayan kesimlere, Türk ve dünya klasiklerinden önemli eserleri oyunlaştırarak tanıtım amacıyla ‘Arkası Yarın’ ve ‘Çocuk Bahçesi’ gibi dizi oyunlar hazırlandı.

O dönemde TRT Ankara Radyosu’nda bu programların yapımcılığını üstlenen İsmet Üner: ‘O yıllarda oyunlar için dakika başına ücret ödenirdi. Ücretler düşüktü ancak çok fazla oyun gelirdi. Şimdi ise ücretler yüksek olduğu halde oyun gelmediğini ve tekrar yayınların yapıldığını duyuyorum maalesef’ diyerek radyo oyunlarının bugünkü durumuna ne kadar üzüldüğünü anlatıyor. Radyonun televizyona yeni düşüğünü ve yeniden ayağa kalkması için ‘gerçek radyoculuğun’ üzerine özellikle eğilmek gerektiğini vurgulayan İsmet Üner, o dönemde radyo dinleyicisinin belli bir kültür düzeyine sahip olduğunu fakat aynı kültür düzeyini şimdiki televizyon izleyicisinde göremediğini de ekliyor. Binlerce oyunu mikrofonla kovan İsmet Üner bunların içinde ise en çok sevdiklerinin Aziz Nesin’in ‘Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz’, Yaşar Kemal’in ‘İnce Memed’ ve Orhan Kemal’in ‘Hanımın Çiftliği’ romanlarından uyarlanan temsiller olduğunu söylüyor.

Maltepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf ve Video Bölüm Başkanı Yrd. Doç. Dr. Kaya Özakgün: ‘Radyo oyunları genel olarak beğenilir izlenirdi. Hatta transistörlü radyolar yaygınlaşmadan önce radyo oyunlarının yayımlandığı saatlerde ailenin tüm bireylerinin radyo başına

toplandığını hatırlıyorum. Zamanla pek çok evde akşam haber ajansını ve daha çok prime-time’da yayımlanan radyo oyunlarını izlemek neredeyse ritüelleşmişti.’ sözleriyle anlatıyor o dönemi. Özakgün, radyo oyunlarını çok önemseydiğini ve yüksek bir estetik kaygı, bilgi ve yetenek gerektirdiğini söylüyor ve ekliyor; ‘Diğer programlara haksızlık etmek istemem ama radyo oyunları öykü, roman, sinema gibi yazarın ve programcının iletisini etkili olacak şekilde verme yolu’. İyi bir radyo oyununun, seslendirenlerin seslerinin karakterlere uygunluğundan fon müziğinin amaca uygun seçimine, efektörün verilen komutu nasıl anladığından mikrofon tekniğine kadar pek çok bileşenin etkisine bağlı olduğunu ifade eden Özakgün, radyo oyununun oluşturduğu hem dramatik hem teknik her öğenin kullanılmasındaki yetkinliğin oyunun başarısını getirdiğine dikkat çekiyor. Radyo oyunu yazarlığının sinema yazarlığından çok farklı olduğunu vurgulayan Özakgün bunu şu sözleriyle açıklıyor; ‘Birinde görsel bir evren yaratırsınız ve bu evreni destekleyecek bir de işitsel evren, anlatacağınızı, söylemek istediğinizi bu yolla iletirsiniz. Diğerinde ise anlatacağınızın tümünü yalnızca işitsel bir evren yaratarak iletirsiniz. Biri iki duyuya, diğeri tek bir duyuya seslenir. Bu bakımdan radyo oyunu yazarlığı daha zordur. En azından ilk bakışta böyle söylenebilir. Ancak radyo oyunu yazarlığının bu güçlüğü yazara pek çok olanaklar da sağlar. Bu alanda uzun bir liste çıkarılabilir. Belki, radyo oyunu yazarının dekor, kostüm, aksesuar gibi

sorunlardan azade olduğunu; hazır hayaller sunmadığını, yani roman ile okuyucusunun ilişkisi gibi dinleyicisinin hayal gücünden yararlanarak ona ulaştığını söylersem ne demek istediğim anlaşılır. Öğrencilerime hep şunu öneriyorum; senaryo yazıyorsanız filmi hayalinizde yaratın, gördüğünüzü yazın; radyo oyunu yazıyorsanız oyunu dinleyin, işittiğinizi yazın.’

Radyo oyunlarının bugünkü durumunu değerlendiren Kaya Özakgün, oyunların başarılı bir gelişme göstermiş olduğunu ancak radyonun pek çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de televizyona yenik düşmesinden dolayı çöküş yaşadığını ifade ediyor. Müzik kutusu niteliğini aşmayan radyonun kendi dinleyicisini yaratarak gelişmesini umduğunu belirtiyor.

Radyo oyunlarından bu kadar bahsetmişken Doç. Dr. Serdar Öztürk’ün ‘Bir Radyo Piyesinin Yarattığı Yankılar’ adlı makalesinde değindiği ‘sansür’ olayını atlamak olmaz. Özellikle II. Dünya Savaşı yıllarında radyo yönetiminin radyo tiyatrosu üzerine daha yoğun eğildiğini, bu eğilimin ise temsiller üzerinde ‘kontrol ve sansür’ anlamında işlediğini ifade eden Öztürk, sansür uygulamalarının ne derece sert uygulandığını İsmail Hakkı Baltacıoğlu’nun sözleriyle açıklıyor; ‘Radyo piyeslerini kontrol vehim almış; Bunda müstehcenlik mi var? Bunda intihar mı var?’ diye vehim ediyorlar. Üç dört piyesim bu korkunç vehim yüzünden reddedildi. ‘Ancak çok önemli bir noktaya da değiniyor Serdar Öztürk. Her ne kadar sansür uygulansa da bu sansürün baştan

uygulandığını, yayın sırasında çok sayıda baskıya ve telefona rağmen oyunların durdurulmadığını anlatıyor ve ekliyor; ‘II. Dünya Savaşı koşullarında bile bir piyesin radyodaki temsili durdurulmamasına rağmen, 1970’li ve 1980’li yıllarda televizyonda yayın sırasında filmelerin yayınları durdurulmuştur.’

Dünya ülkeleriyle hemen hemen eş zamanlı olarak ülkemizde de başlayan radyo oyunu sanatı ülkemizde sanat ve edebiyat çevreleri tarafından uzun süre bağımsız bir tür olarak kabul edilmemiştir. Dünyanın farklı ülkelerinde radyo oyunu ile ilgili kürsüler bulunmasına rağmen Türkiye’de 1950’li yıllarda bu alandaki girişimler çeşitli nedenlerle başarısız olmuştur. Buna bağlı olarak da ülkemizde bu konu üzerinde yeterli bilimsel çalışma yapılmamıştır.

Bu alanda gerekli çalışmalar yapılır mı, ne zaman yapılır bilinmez. Gelin biz bu çalışmalarını beklemeyelim ve her gün TRT Radyo1 ve TGRT FM’de yayınlanan ‘Arkası Yarın’ ları, ‘Gece Tiyatro’larını bir dinleyelim. Biraz gözlerimizi dinlendirelim, kulaklarımızı da şans verelim. Çok keyif alacağımızdan eminim.

‘Koşun koşun radyo başına, başlıyor saatimiz,

Koşun koşun radyo başına, işte hep beraberiz.

Şarkı, masal, gülmece, bilmece, yarışma

Dileriz sizin olsun güzel olan ne varsa...’

* www.trt.net.tr/Radyo/HaberDetay.aspx?HaberKodu=efadd507-b6bb-42cf-98e1-650odec67bc9

* Öztürk, Serdar. ‘Bir Radyo Piyesinin Yarattığı Yankılar (1939)’, İletişim Araştırmaları, 3, 93 – 105 (2004)

Radyo Oyunu

Nursene GÜNEŞ

Radyo oyunu şimdilerin dizisi gibi eskilerde insanları başına toplayan bir olay örgüsüdür. Arkası yarınlar olarak bilinen bu oyunlar, zamanla azaldı, dinleyenlerini televizyona kapırdı. Televizyon dizilerine sözümüz yok. Bizler de seyircisiyiz, malum. Ama elinden tutalım radyo oyunlarının. İşte başlamanız için bir fırsat. Üniversitemiz öğrencilerden Nursena Güneş’in yazdığı skeç tadında radyo oyununu sizlere ulaştırıyoruz.

BESLENME UZMANI

[program müziği]

TANER: Merhaba sevgili dinleyiciler. Hafta içi her sabah olduğu gibi “Ye ama akıllı ye” programımızla karşınızdayız. Yanımda çok diyetli ve değerli Sağlık Uzmanı Doktor İbrahim Organik Bey var. Yanında da bilimum meyve sebze getirmiş sağ olsun. Hoşgeldiniz İbrahim Bey.

İBRAHİM: Hoşbulduk ama biraz da

kilolu bulduk Taner Bey...

TANER: Heheheh efendim göbeği diyorsunuz değil mi? O gaz, gaz! Maden suyu içtim mi bir şeycik kalmıyor Allah inandırırın!

İBRAHİM: Aaa maden suyunu öyle kafanıza göre içmeyiniz Taner Bey. Sizin aracılığınızla da dinleyicilere söyleyelim bunu; lütfen maden suyunu reçetesiz kullanmayın. Etrafta ellerinde yeşil şişeler olan ve bir yandan tuhaf sesler çıkaran insanlar görmek istemiyoruz artık...

TANER: Ne kadar da çevreye duyarlısınız.

İBRAHİM: Teveccühünüz.

TANER: O zaman sizde bu işi yakalamışken hemen programa başlayalım.

İBRAHİM: Peki öyle olsun bari başlayalım.

TANER: Memleketin ileri gelen ve iddialarıyla da ileri giden bir sağlık uzmanısınız.

İBRAHİM: Öhhö öhhö.

TANER: Heheh öyle öyle... Ben ilk sorumu sormak istiyorum. Şu meyvelerle sebzelerle alıp veremediğiniz nedir Allah aşkına?

İBRAHİM: Ya hu ne varmış bunda? Biz kendi halimizden memnunuz. Beraberce gül gibi yaşayıp gidiyoruz işte. Değil mi lahanacığım?

TANER: Lahanacığım derken?

İBRAHİM: Size demedim efendim. Bakın ne güzel bakıyor değil mi yeşil yeşil. Yalnız benim içiinnn bak yeşil yeşiiiiiii...

TANER: Anlıyorum. Peki ...

İBRAHİM: Yani demem şu ki ekmek paramı onlar aracılığıyla kazanıyorum. Onlarla iyi geçinmeyeyim de sizinle mi geçineyim Caner Bey?

TANER: Taner efendim Taner. Ama benim demek istediğim... Hani şu şuna benziyor da iyi geliyor falan diyorsunuz ya orada burada.

İBRAHİM: Heee onu mu diyorsunuz?

TANER: Evet... Bayağı reyting alıyor da... Bizim için de yapar mısınız?

İBRAHİM: Aaa tabi ne demek. Şimdi bana verin oradan bakayım narı.

TANER: Buyruuuunnn . Aman da

çok heyecanlandım sayın dinleyiciler.

[program müziği]

İBRAHİM: Bakın şu güzelim nara. Kabuğu vaaarr. Kabuğunu açıyor sunuz ve yüzlerce tanecik çıkıyor içinden. Kırmızı kırmızı tatlı mı tatlı taneler.

TANER: Eee evet hocam da faydasına gelsek...

İBRAHİM: Faydası şu: antioksidandır. Vücuttaki zehiri atar. Antibiyotiktir. Hastalıklara karşı korur. Antihistacedir. Bizim hanım hiç sevmez. Anti hatice heheheh. Bu benim buluşum...

TANER: Harikaymış.

İBRAHİM: Ama ben daha çok güllacın üstünde tercih ederim narı.

TANER: Aynen hocam aynen. Olsa da yesek.

İBRAHİM: Yeni bir sebzemize geçelim o zaman. Şu pırasa mesela... Sizce neye benziyor?

TANER: Bilemedim neye benziyor?

İBRAHİM: Ya at kafadan Saner. Aramızda bilemedimin lafi mı olur?

TANER: Benim adım Taner, Taner. Hocam bilemedim işte.

İBRAHİM: O zaman cevap veriyorum; saça benziyor!

TANER: Nassı ya?

İBRAHİM: Ya hani deriz caponlara pırasa saçlı, pırasa saçlı diye.

TANER: Heee o bakımdan.

İBRAHİM: Evet ya Taner evet. Şimdi saça benzeyen bu pırasanın nasıl saça iyi geldiğini tarifini veriyorum.

TANER: Evet sayın dinleyiciler, kağıt kalemlerinizi hazır olsun.

İBRAHİM: Bu da hep söylenir değil mi?

TANER: Evet, adettendir diye şettim ben de...

İBRAHİM: Ama yani yazmalarına gerek yok ki. Benim kitapta yazıyor, onu alsınlar. Benim kitap yoksa nasıl satacak, hee sorarım size?

TANER: Hocam haklısınız da tarifi veriyordunuz...

İBRAHİM: Hmm neydi, heh... g tane pırasayı alın. 8’i ile pırasa yemeği yapın. Kalan bir tanesinin de suyunu kaynatın. O suyu bir leğenin içine koyun sonra kafanızı her gün beş dakika o suya sokun. Bakın saçlarınız nasıl gürlenecek.

TANER: Verdiğiniz bu bilgiden dolayı çok teşekkür ederiz İbrahim Bey

de sizin saçlar pek gürlenmemiş herhalde... Uyguladınız mı ki siz bunu?

İBRAHİM: Taner Bey, bakın şu elimde gördüğünüz patates de ne kadar çok sizin kafanıza benziyor değil mi?

TANER: Nasıl da şıp diye hatırladınız adımlı birden? Efendim?

İBRAHİM: Hele şu karpuz ne kadar da sizin göbeği andırıyor. Değil mi bakın, şöyle saça bir dönün... Aaa aynı yandan...

TANER: Efendim çirkinleşmesek...

İBRAHİM: Eee benim saçlar diyor duk...

TANER: Aaa süremiz de bitmiş. Ne de güzel konuşuyorduk ya hu tüh bak.

İBRAHİM: Ya tabi tabi...

TANER: Yine bekleriz.

İBRAHİM: Her zaman...

TANER: Bu günlük de “Ye ama akıllı ye” programımızın sonuna geldik. Sağlıklı sofralar dilerim hepinize sayın dinleyicilerimiz. Hoşçakalın.

(KISIK SESLE) Ruh! Hocanın domateslerini kap da bir menemen çekelim akşama...

[program müziği]